

27.6.2006

Dnro 2088/2/06

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Kaija Tanttinen-Laakkonen

Sosiaali- ja terveysministeriö

ESITYS HOITONMÄÄRÄÄMISPÄÄTÖSTÄ KOSKEVAN LOMAKKEEN M3 KAAVAN MUUTTAMISEKSI

Hoitoonmääräämispäätöstä koskevan lomakkeen M3 kaavan muuttaminen

Kantelija arvosteli sitä, että hoitoonmääräämispäätöksestä eikä myöskään potilasasiakirjoista ilmennyt, kuka oli antanut päätöksen tiedoksi hänelle. Nämä puuttuvat merkinnät vaikeuttivat kantelun tutkimista ja kantelijan hoitoon määräämiseensä ja siihen liittyvään päätöksentekoon kohdistamien moitteiden jälkikäteistä arviointia.

Kantelun tutkimisen yhteydessä kävi ilmi, että hoitoonmääräämispäätöstä koskevassa lomakkeessa M3 (kohta 6) ei ole selkeää tilaa merkinnälle päätöksen tiedoksiantajasta silloin, kun potilas on itse allekirjoituksellaan vahvistanut saaneensa päätöksen tiedoksi. Riittävä tila tiedoksiantajille on lomakkeessa varattu vain sitä tilannetta varten, että potilas kieltäytyy allekirjoituksellaan vahvistamasta päätöksen tiedoksisaantia. Myös valitusosoitusta koskeva teksti on lomakkeessa painettu niin pienellä kirjasinkoolla, että se voi jo yksin vaikeuttaa valitusosoituksen luettavuutta ja sen ymmärrettävyyttä.

Tiedoksiannosta hallintoasioissa annettu laki (232/1966, jälj. tiedoksiantolaki) kuitenkin edellytti erityistiedoksiannossa (jota menettelyä oli noudatettava hoitoonmääräämispäätöksen tiedoksiannossa) tiedoksiantajan tai -antajien merkitsemistä joko itse päätökseen tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen. Hallintolakiin (434/2003), jolla tiedoksiantolaki kumottiin, ei enää sisälly säännöksiä erityistiedoksiannosta. Hallintolaissa (60 § 2 mom.) edellytetään, että silloin kun asiakirja annetaan todisteellisesti tiedoksi luovuttamalla se tiedoksiannon vastaanottajalle, tiedoksiannosta laaditaan kirjallinen todistus, josta on käytävä ilmi tiedoksiannon toimittaja ja vastaanottaja sekä tiedoksiannon ajankohta.

Hallintolain vaatimukset ja psykiatriseen sairaalahoitoon määrättyjen potilaiden oikeusturva huomioon ottaen pidän tarpeellisena, että lomakkeen M3 kaavaa täsmennetään.

Mielenterveysasetuksen 8 §:n muuttaminen

Hoitoonmääräämispäätöksen tiedoksiantoa koskevaa mielenterveysasetuksen (1247/1990) 8 §:ää olisi asianmukaista täsmentää, koska siinä edelleen viitataan kumotun tiedoksiantolain erityistiedoksiantoa koskeviin säännöksiin. Tällaisesta tiedoksiantotavasta ei enää säädetä hallintolaissa.

Etelä-Karjalan keskussairaalan psykiatrian tulosyksikön johtaja, ylilääkäri on oheisessa kirjeessään kiinnittänyt huomiota 8 §:n 2 momentin soveltamisen ongelmallisuuteen. Saatan nämä soveltamisongelmat ministeriön tietoon ja huomioon otettavaksi 8 §:ää täsmennettäessä.

Edunvalvojan määrääminen hoitoonmääräämispäätöksen tiedoksiantamista varten

Kanta-Hämeen keskussairaalan psykiatrian tulosalueelle viime vuonna tekemälläni tarkastuksella kävi ilmi, että hoitoonmääräämispäätöstä potilaalle tiedoksi annettaessa odotetaan kohtuullinen aika hänen toipumistaan, jollei hän terveydentilansa vuoksi ymmärrä päätöksen ja siihen liitetyn valitusosoituksen merkitystä. Tarkastuksen jälkeen oikeusasiamiehen kansliassa tehdyn alustavan selvityksen mukaan näyttää siltä, että edunvalvojan määräämiseksi edellä mainitussa tilanteissa ei ole yhtenäistä käytäntöä. Saatan myös tämän havaintoni ministeriön tietoon huomioon otettavaksi lainsäädäntöä ja hallinnollista ohjeistusta valmisteltaessa.

Pyydän ministeriötä ilmoittamaan minulle 31.12.2006 mennessä, mihin toimenpiteisiin esitykseni on antanut aiheita.